

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

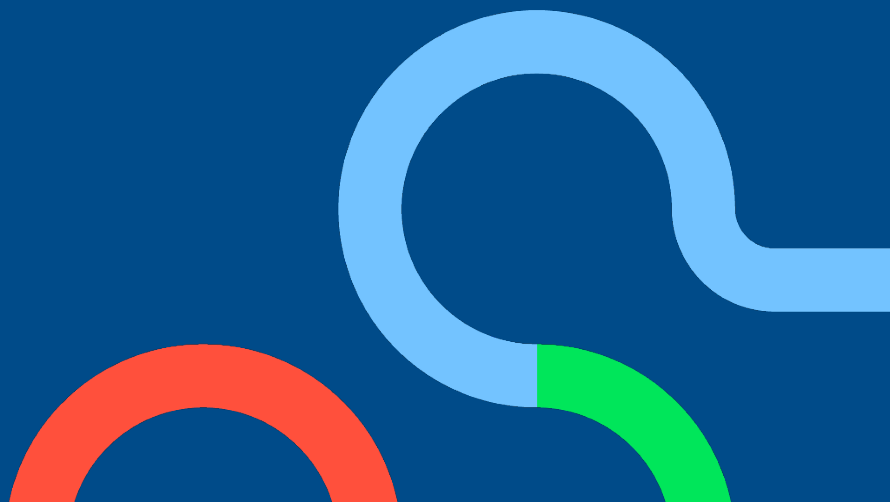
Valforsknings- programmet

Statsvetenskapliga institutionen
www.valforskning.pol.gu.se

Vad kan svenska väljare om lokal politik?

Frågeställningar

- Hur vanligt är det att dela rösterna mellan riks- och kommunval?
- Hur kända och populära är ledande politiker på lokal och regional nivå?
- Hur goda är väljarnas kunskaper om flernivådemokratien och vilka partier som styr i den egna kommunen?

Berg, Linda, Gissur Erlingsson & Henrik Oscarsson (2019) Rekordhög röstdelning. I Andersson m fl (2019) Storm och stiltje. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

https://som.gu.se/digitalAssets/1735/1735818_093-106-berg--erlingsson-o-oscarsson.pdf

?

**Hur stor andel av väljarna röstar på olika
partier i riksdagsval och kommunval?**

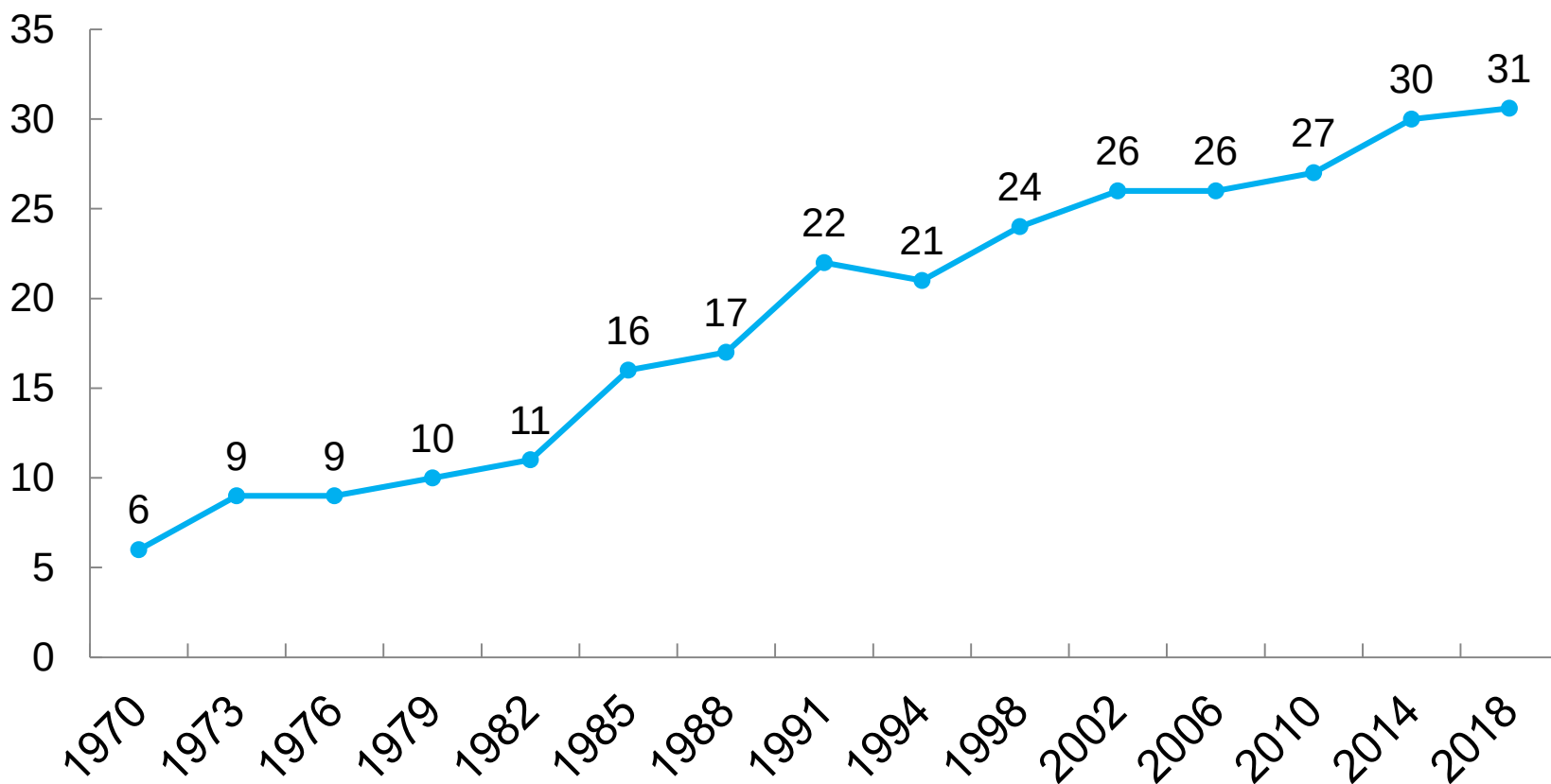
!

Rekord!

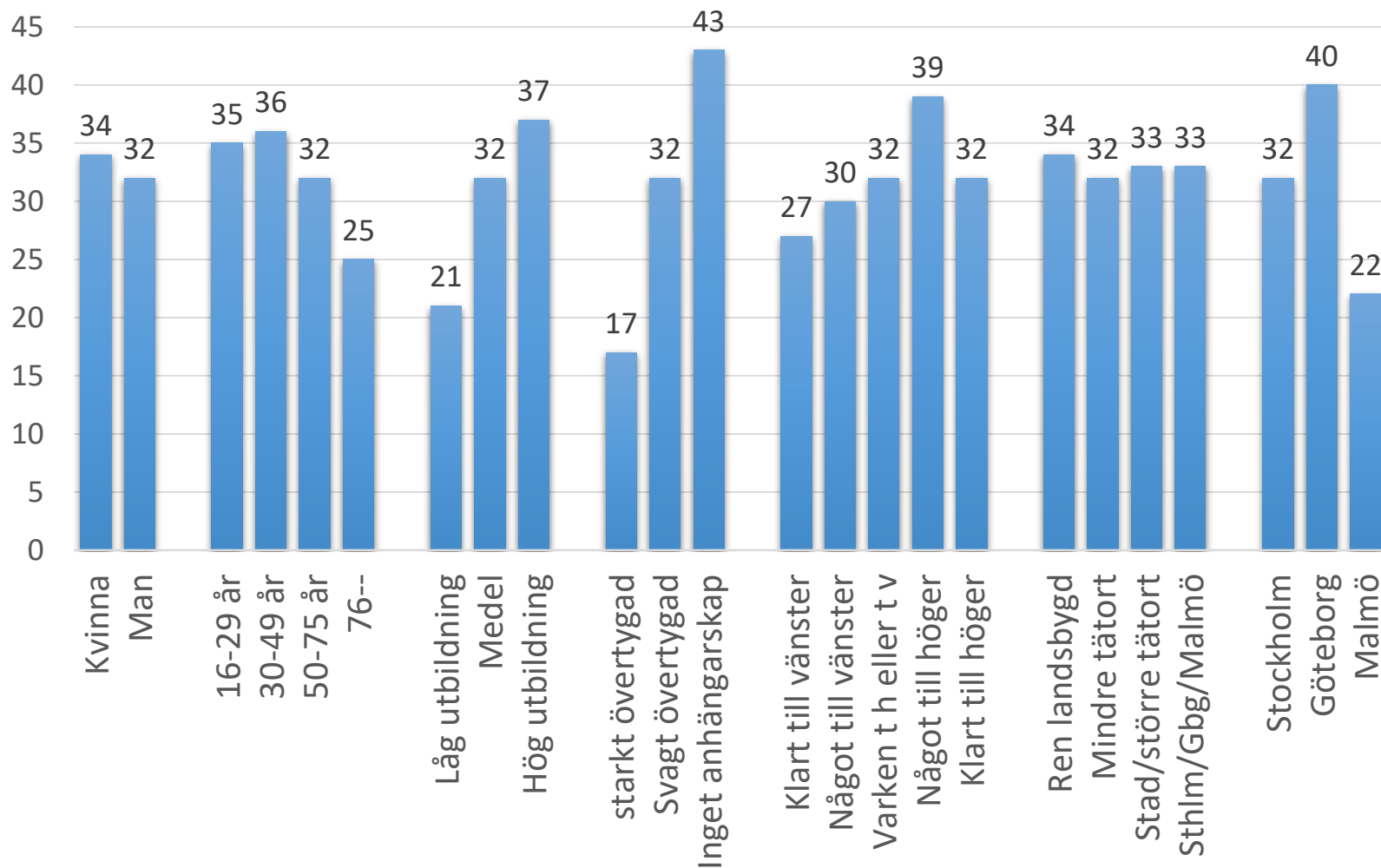

Rekord i röstdelning 2018!

Andel väljare som röstade på olika partier i kommunval och riksdagsval 1970–2018 (procent).

Vem väljer att dela sina röster i kommun- och riksdagsval?

Tabell 3 Kombinationer av röstdelning i nationella och kommunala val 1994-2018 (procent)

Grupp	Undersökningsår						
	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Inomblocksröstdelning							
Rödgrönrosa partier både nationellt och lokalt	21	26	22	17	21	27	18
Allianspartier både nationellt och lokalt	32	33	33	35	37	30	28
Mellanblocksröstdelning							
Rödgrönrosa nationellt – Alliansparti lokalt	14	18	20	12	7	10	12
Alliansparti nationellt – Rödgrönrosa lokalt	14	8	11	14	17	10	9
Övrig röstdelning							
Rödgrönrosa nationellt – Övrigt lokalt (ej SD)	7	6	6	6	4	4	1
Alliansparti nationellt – Övrigt lokalt (ej SD)	1	1	0	6	1	0	2
SD nationellt – Allianspartier lokalt	–	–	–	–	2	6	9
SD lokalt – Allianspartier nationellt	–	–	–	–	2	2	7
SD nationellt – Rödgrönrosa partier lokalt	–	–	–	–	1	3	3
SD lokalt – Rödgrönrosa partier nationellt	–	–	–	–	2	1	4
Övriga kombinationer nationellt-lokalt	11	8	8	10	6	7	7
Summa procent	100	100	100	100	100	100	100
Antal svarande	288	671	688	605	1 102	1 536	3 052

Källa: Nationella SOM-undersökningar respektive valår.

https://som.gu.se/digitalAssets/1735/1735818_093-106-berg--erlingsson-o-oscarsson.pdf

Top-10 kombinationer av röstdelning (procent).

Tabell 4 *De tio vanligaste kombinationerna av röstdelning, 2018 (procent)*

Rank	Riksdagsval	Kommunval	Andel av röstdelarna
#1	Sverigedemokraterna	Moderaterna	6,1
#2	Moderaterna	Centerpartiet	4,3
#3	Kristdemokraterna	Moderaterna	4,3
#4	Socialdemokraterna	Vänsterpartiet	4,2
#5	Moderaterna	Liberalerna	4,0
#6	Socialdemokraterna	Centerpartiet	3,9
#7	Moderaterna	Övriga partier	3,1
#8	Vänsterpartiet	Socialdemokraterna	3,1
#9	Moderaterna	Kristdemokraterna	3,1
#10	Centerpartiet	Moderaterna	3,0

Kommentar: Resultaten visar de vanligaste kombinationerna av röstning på olika partier i riksdagsval-kommunval 2018. Antalet svarande i analysen av röstdelning 2018 är 3 052 personer.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2018.

?

**Hur skiljer sig väljarnas motiveringar
för valet av parti i lokala val från
nationella val?**

!

**Tillbakablickande ansvarsutkrävande och
röstning på kandidater är relativt sett
viktigare på lokal nivå än nationell nivå**

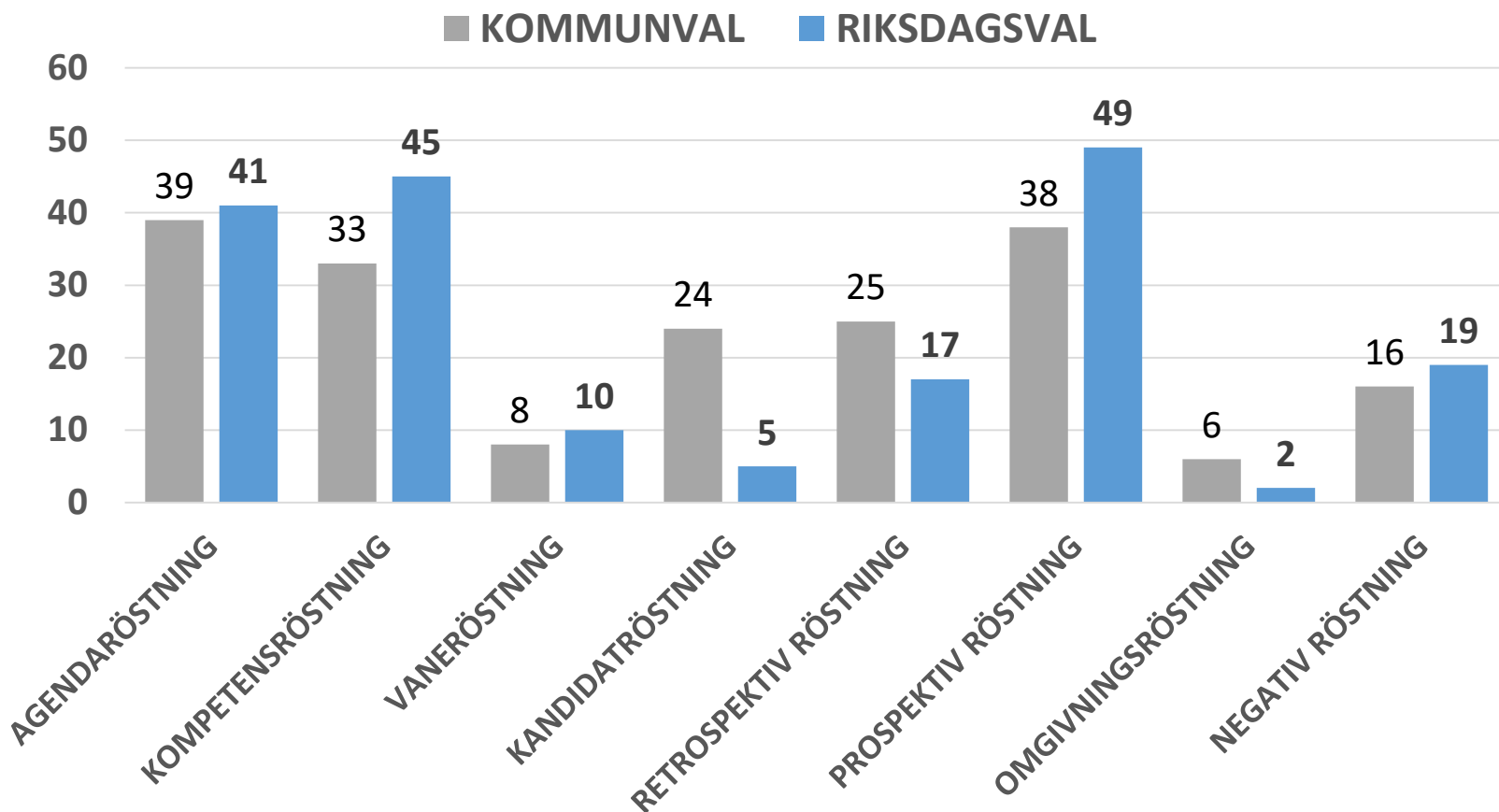
Hur viktiga var följande skäl för ditt val av parti?

	Ett av de absolut viktigaste skälen	Ganska viktigt skäl	Inte särskilt viktigt skäl	Inte alls viktigt skäl
Partiets politik är till fördel för mig personligen	☐	☐	☐	☐
Partiet har en bra partiledare	☐	☐	☐	☐
Jag känner till partiet	☐	☐	☐	☐

Hur viktiga var följande skäl för ditt val av parti i kommunalvalet?

	Ett av de absolut viktigaste skälen	Ganska viktigt skäl	Inte särskilt viktigt skäl	Inte alls viktigt skäl
Partiet har en bra politik i många av de frågor som debatterats i kommunen under den senaste tiden	☐	☐	☐	☐
Partiet har kompetenta personer som kan sköta kommunens politik	☐	☐	☐	☐
Jag brukar alltid rösta på partiet i kommunalvalet	☐	☐	☐	☐
Partiet har bra kandidater på valsedeln i min kommun	☐	☐	☐	☐
Partiet har skött sig bra i den kommunala politiken under senare år	☐	☐	☐	☐
Partiet har ett bra program inför framtiden i min kommun	☐	☐	☐	☐
Personer i min närmaste omgivning sympatiserar med partiet i kommunalvalet	☐	☐	☐	☐
Partiet är det minst dåliga alternativet i kommunalvalet	☐	☐	☐	☐

Andel av *röstdelarna* som uppger olika röstningsskäl som "ett av de absolut viktigaste skälen" (procent)

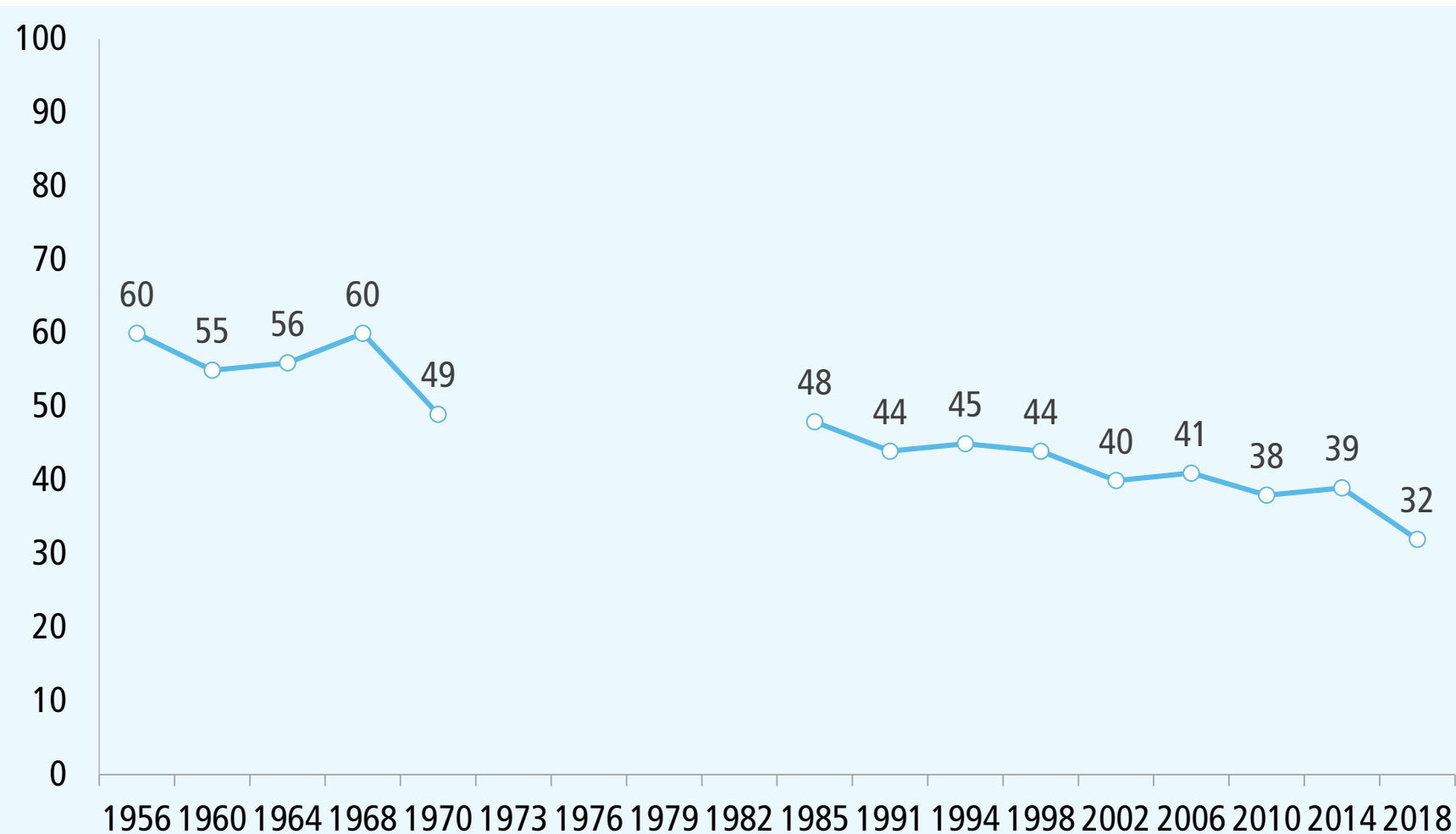
 ?

Hur välkända är de lokala och regionala förtroendevalda?

 !

Kandidatkännedomen är svag i Sverige. Även centralt placerade partiföreträdare på nationell nivå är inte särskilt kända.

Kandidatkännedom. Andel väljare som kan nämna en riksdagskandidat från den egna valkretsen (procent)

Tabell 1 Andel väljare som svarar rätt på olika kunskapsfrågor, 2018 (procent).
Proportions of correct answers to political knowledge questions, 2018 (per cent).

Andel korrekta svar	Kunskapslistan 2018
88	Riksdagsspärren
87	Magdalena Andersson var finansminister under mandatperioden 2014-2018
87	Spanien medlem i EU
83	Regeringens sammansättning under mandatperioden 2014-2018
83	Eurons värde
81	Regioner och landsting har huvudansvaret för sjukvården
81	Anders Ygeman tillhör Socialdemokraterna
81	Antal ledamöter i riksdagen
77	Kommunerna har huvudansvaret för grundskolan
77	Införandet av kvinnlig rösträtt var 1921
76	Sjukersättningsnivåer
75	Nivån för styrräntan
65	Alice Bah Kuhnke tillhör Miljöpartiet
50	Elisabeth Svantesson tillhör Moderaterna
45	Hanif Bali tillhör Moderaterna
42	Arbetslösheten i Sverige i maj 2018 var 6,2 procent
36	Paula Bieler tillhör Sverigedemokraterna
22	Malin Björk tillhör Vänsterpartiet
19	Michael Arthursson tillhör Centerpartiet

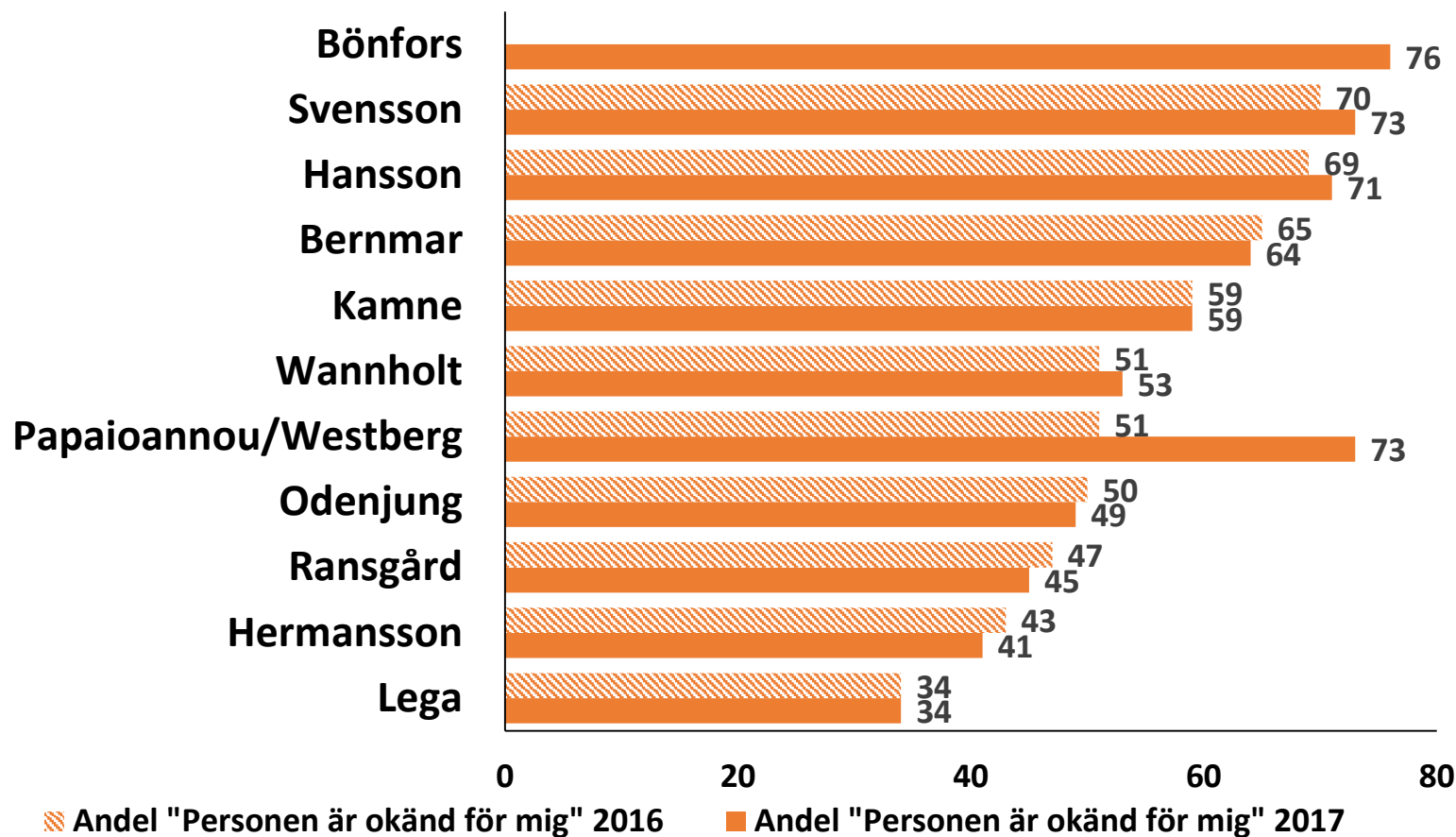
Tabell 1 Kännedom om ledande regionpolitiker i Skåne 2004-2015 (procent)

Politiker (parti)	Andel bland samtliga					Andel bland egna partiets sympatisörer				
	2004	2006	2008	2011	2015	2004	2006	2008	2011	2015
Henrik Fritzon (S)	-	-	-	-	35	-	-	-	-	46
Jerker Swanstein (M)	22	25	31	-	-	27	30	38	-	-
Uno Aldegren (S)	27	30	27	-	-	29	33	38	-	-
Pia Kinhult (M)	16	17	-	28	-	21	18	-	32	-
Anders Åkesson (MP)	-	-	12	15	19	-	-	10	15	15
Gilberg Tribo (L)	-	-	-	15	19	-	-	-	22	16
Rolf Tufvesson (KD)	-	-	18	-	-	-	-	28	-	-
Christine Axelsson (S)	16	17	-	-	-	18	19	-	-	-
Ingrid Lennerwald (S)	15	17	-	-	-	17	20	-	-	-
Patrik Jönsson (SD)	-	-	-	-	16	-	-	-	-	22
Vilmer Andersen (V)	14	15	12	13	-	13	12	15	29	-
Pontus Lindberg (M)	-	-	-	-	15	-	-	-	-	14
Berit Wirödal (KD)	14	14	-	-	-	24	20	-	-	-
Maria Sander-Schale (L)	13	14	13	-	-	15	14	15	-	-
Björn Söder (SD)	-	-	14	-	-	-	-	18	-	-
Birte Sandberg (C)	-	-	-	-	14	-	-	-	-	20
Anders Lindeberg (MP)	12	13	-	-	-	11	13	-	-	-
Birgitta Södertun (KD)	-	-	-	13	14	-	-	-	13	25
Sara Svensson (V)	-	-	-	-	13	-	-	-	-	14
Katarina Erlingson (C)	12	12	12	12	-	17	19	14	22	-
Rickard Larsson (S)	-	-	-	11	-	-	-	-	15	-
Jens Leandersson (SD)	-	-	-	11	-	-	-	-	15	-

Tabell 1 Kännedom om ledande politiker i Göteborg, 1994–2016 (procent)

	Andel bland samtliga																					
Politiker (parti)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2013	2014	2016	
Göran Johansson (S)	79	82	81	75	85	75	75	80	74	75	72	76	83	77	81	74	-	-	-	-	-	
Annelie Hulthén (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52	60	63	66	69	69	-	
Johnny Magnusson (M)	69	66	61	56	63	56	56	56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
David Lega (KD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57	59	65	56	
Frank Andersson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45	53	-	-	-	-	-	-	-	-	
Jan Hallberg (M)	-	-	-	-	-	-	32	34	38	37	36	40	47	46	49	47	52	-	-	-	-	
Margita Björklund (FP)	44	50	44	43	48	44	47	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rune Zachrisson (FP)	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Jonas Ransgård (M)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	43	49	44	
Kia Andreasson (MP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	12	21	24	24	26	27	35	36	48	47	-	
Ann-Sofie Hermansson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47	
Theo Papaioannou (VV)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	38	47	39	
Helene Odenjung (FP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	25	30	30	29	33	34	41	45	41	
Claes Roxbergh (MP)	42	43	33	28	38	33	36	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Mats Pilhem (V)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	27	37	-	
Kerstin Svensson (S)	32	39	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Martin Wannholt (D)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	
Anna Johansson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	-	-	-	-	-	-	-	
Roger Andreasson (V)	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ulf Kamne (MP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	
Vivi-Ann Nilsson (S)	-	-	-	22	28	-	-	-	28	24	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Jan-Åke Ryberg (V)	-	26	18	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Daniel Bernmar (V)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	
Ture Jacobsson (KD)	22	24	18	16	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Eva Selin (C)	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Arne Steen (SD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	21	-	
Mikael Jansson (SD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	23	20	-	-	-	
Eva Olofsson (V)	-	-	-	-	20	15	17	21	19	16	18	20	22	-	-	-	-	-	-	-	-	
Alvar Persson (C)	-	22	17	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Solveig Lindström (S)	-	-	-	-	-	21	21	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lars Hansson (SD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	
Erik Lithander (FP)	-	-	-	-	-	-	-	-	20	16	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Carina Liljesand (KD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	10	16	18	15	17	18	20	-	-	-	-	
Stina Svensson (FI)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	
Karin Pleijel (MP)	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ann-Marie Johansson (C)	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Marie Lindén (V)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	16	17	-	-	-	-	
Anders Flanking (C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	16	-	-	-	-	-	
Lars Eklund (KD)	-	-	-	-	-	12	14	14	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Mats Brännström (C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	

Okändhetsligan i Göteborg 2016, 2017 (andel som inte känner till politikern)

?

Hur goda är väljarnas kunskaper om flernivådemokratin?

!

Många känner väl till på vilken politisk nivå huvudansvaret för sjukvård och skola ligger. Relativt få känner till vilket parti som styr i den egna kommunen.

Tabell 1 Andel väljare som svarar rätt på olika kunskapsfrågor, 2018 (procent).
Proportions of correct answers to political knowledge questions, 2018 (per cent).

Andel korrekta svar	Kunskapslistan 2018
88	Riksdagsspärren
87	Magdalena Andersson var finansminister under mandatperioden 2014-2018
87	Spanien medlem i EU
83	Regeringens sammansättning under mandatperioden 2014-2018
83	Eurons värde
81	<u>Regioner och landsting har huvudansvaret för sjukvården</u>
81	Anders Ygeman tillhör Socialdemokraterna
81	Antal ledamöter i riksdagen
77	<u>Kommunerna har huvudansvaret för grundskolan</u>
77	Införandet av kvinnlig rösträtt var 1921
76	Sjukersättningsnivåer
75	Nivån för styrräntan
65	Alice Bah Kuhnke tillhör Miljöpartiet
50	Elisabeth Svantesson tillhör Moderaterna
45	Hanif Bali tillhör Moderaterna
42	Arbetslösheten i Sverige i maj 2018 var 6,2 procent
36	Paula Bieler tillhör Sverigedemokraterna
22	Malin Björk tillhör Vänsterpartiet
19	Michael Arthursson tillhör Centerpartiet

Väljarnas kunskaper om vilka partier som styr i den egna kommunen

52. Inför årets val, vilket/vilka partier ingick i den styrande majoriteten i den kommun där du bor?

Känner inte till/
vet inte

☐

30% känner inte till/vet inte

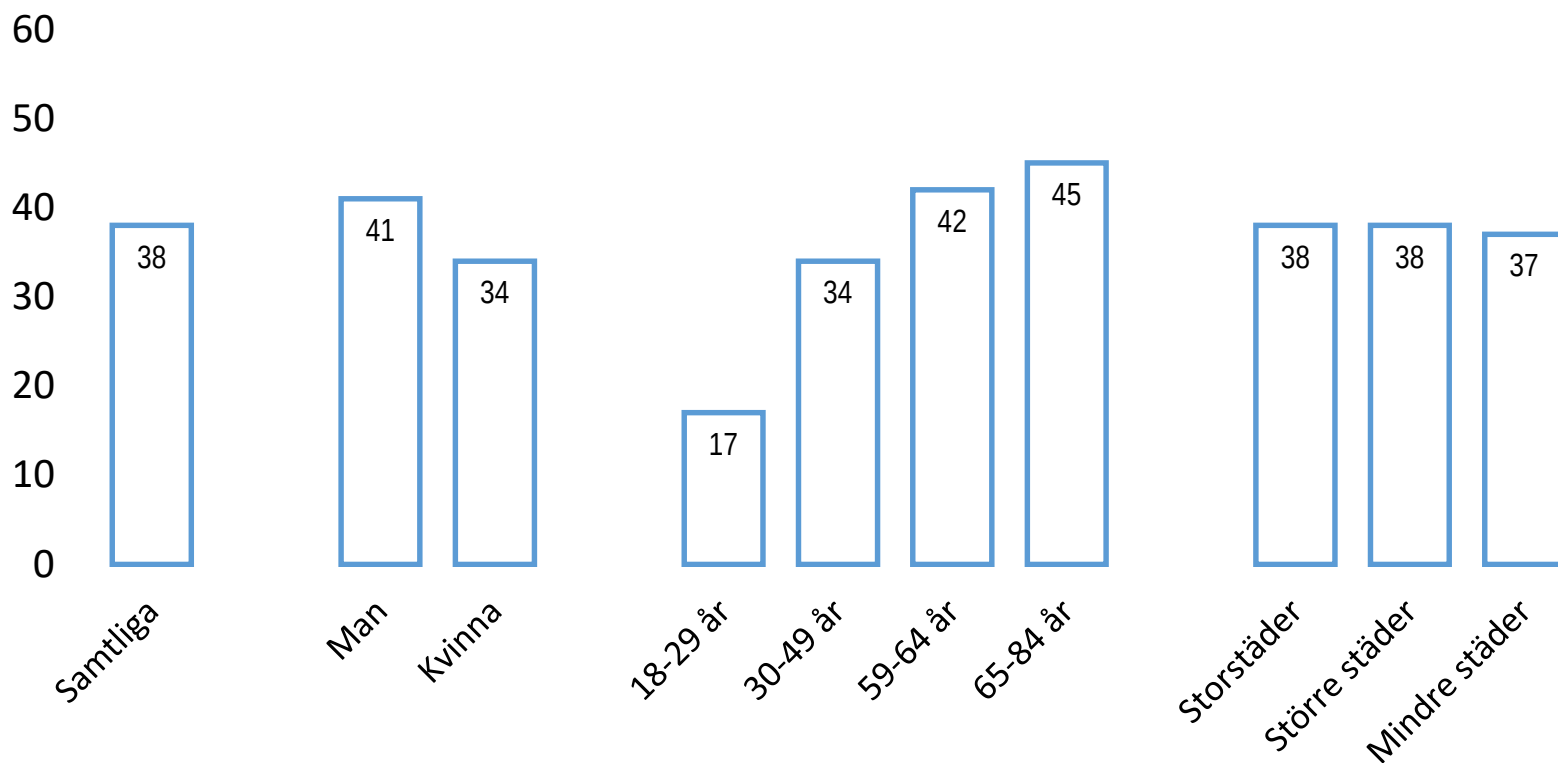
4% alla nämnda partier är fel

28% ett parti är rätt nämnt (oavsett hur många nämnda)

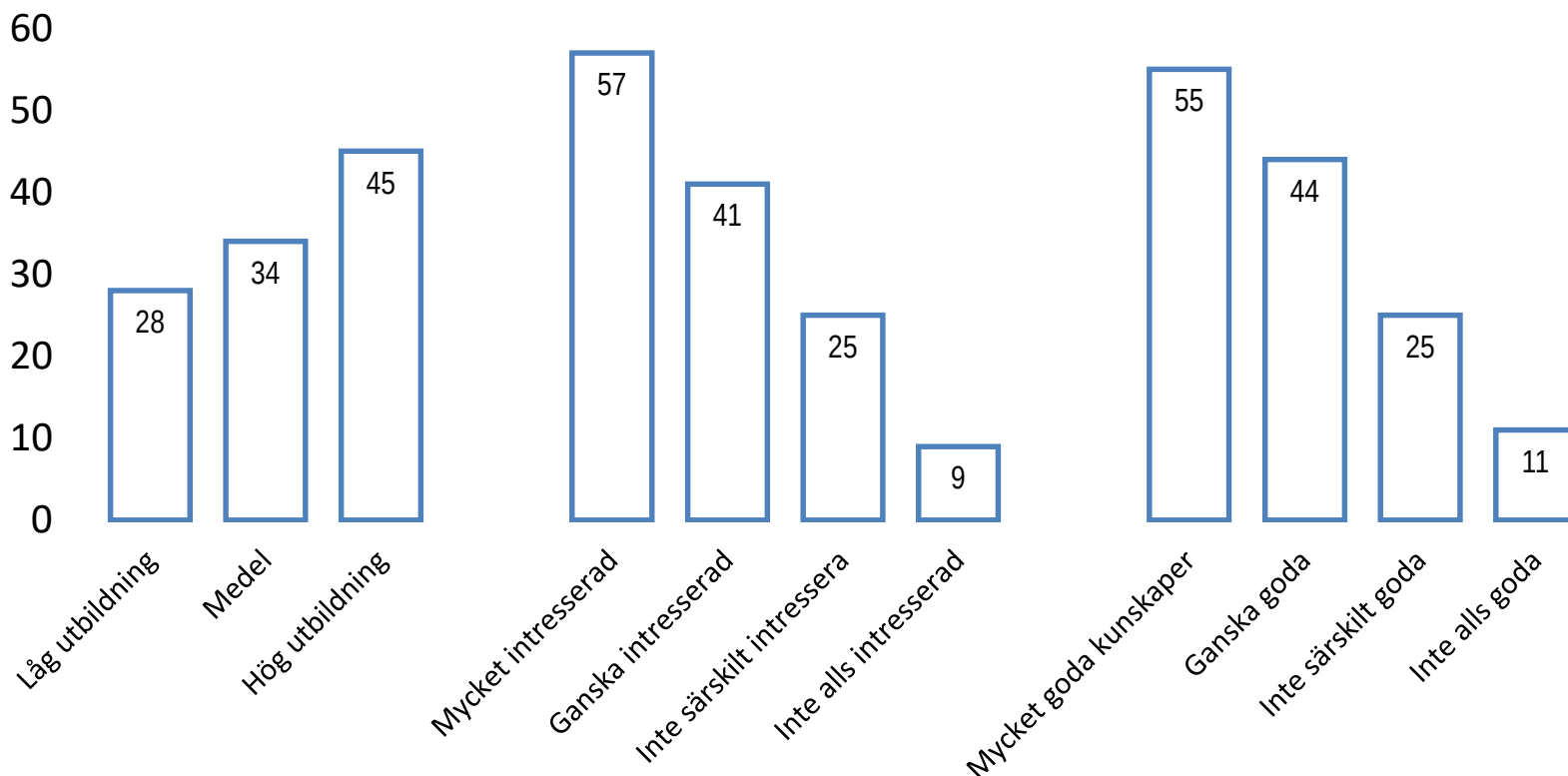
17% flera partier rätt nämnda, men inte alla

21% alla partier rätt nämnda

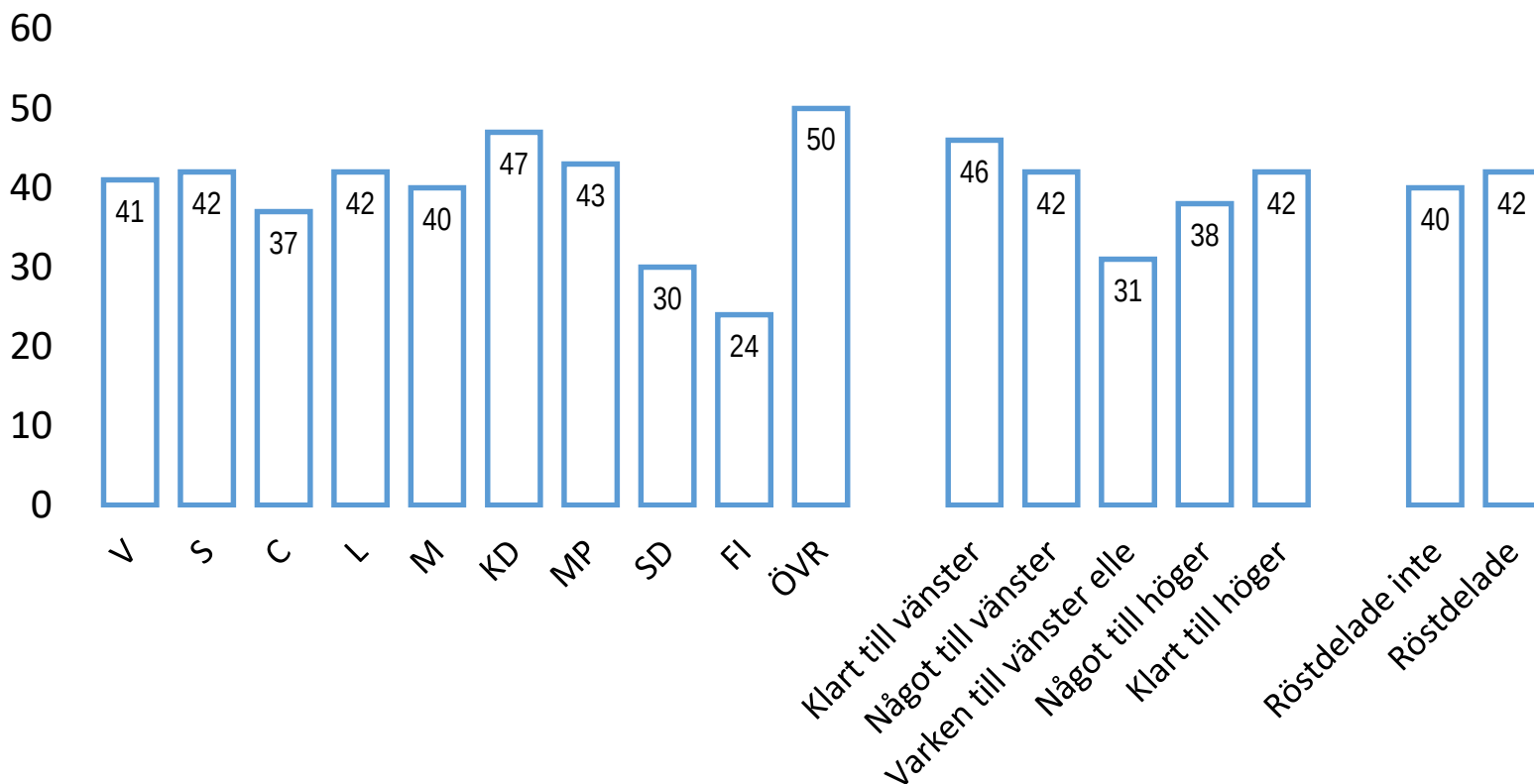
Andel kommuninvånare med godkända kunskaper om vilka partier som styr i den egna kommunen (procent)

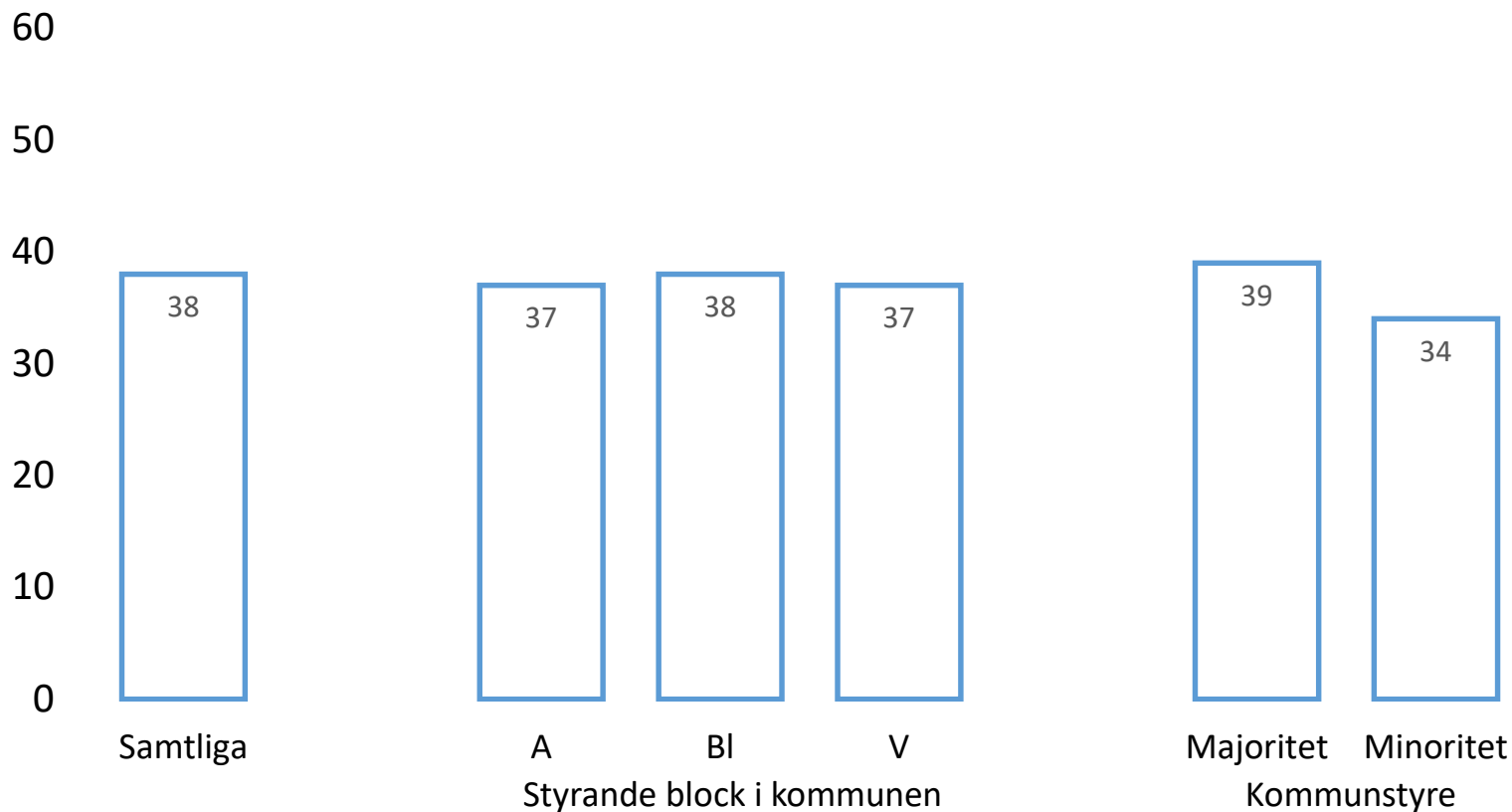
Andel kommuninvånare med godkända kunskaper om vilka partier som styr i den egna kommunen (procent)

Andel kommuninvånare med godkända kunskaper om vilka partier som styr i den egna kommunen (procent)

Andel kommuninvånare med godkända kunskaper om vilka partier som styr i den egna kommunen (procent)

Sammanfattning

- Väljarnas möjligheter/förmåga till ansvarsutkrävande på lokal nivå är kringskuren...
- ...framför allt när det gäller kännedom om ledande politiker (mandatgivande)
- ...men även när det gäller kunskaper om vilka partier som styrt i den egna kommunen under den gångna mandatperioden (ansvarsutkrävande)
- ... även om skolbokskunskaperna om på vilken politisk nivå ansvaret för sjukvården och skolan ligger är relativt hög
- Tre av tio väljare röstar på olika partier i kommun- och riksdagsval. Bakåtblickande utvärderande röstning och kandidatröstning är vanligare röstningsskäl på lokal nivå jämfört med riksnivå.

TACK!

Läs mer i våra redan publicerade analyser:

Berg, Linda, Gissur Erlingsson & Henrik Oscarsson (2019) [Rekordhög röstdelning](#). I Andersson, Ulrika, Björn Rönnerstrand, Patrik Öhberg & Annika Bergström [Red.] Storm och stiltje. SOM-rapport 74. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Demker, Marie & Henrik Oscarsson (2018). [Nya, gamla och nygamla skiljelinjer. Partisystem och samhällskontrakt då och nu](#). I Holgersson, Ulrika & Lena Wängnerud [Red.] Rösträttens århundrade: Kampen, utvecklingen och framtiden för demokratins Sverige. Stockholm: Riksbankens jubileumsfond & Makadam Förlag.

Evertsson, Kajsa & Sörebro, Maja (2019) [Väljarnas viktigaste skäl för röstning 1988-2018](#). Valforskningsprogrammets rapportserie 2019:3. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

Falk, Elisabeth & Henrik Oscarsson (2018). [Väljarnas önskeregeringar 2018](#). Valforskningsprogrammets rapportserie 2018:9. Göteborgs universitet: Valforskningsprogrammet.

Fredén, Annika (2019). [Strategisk röstning i riksdagsvalet 2018](#). Valforskningsprogrammets rapportserie 2019:2. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

Oscarsson, Henrik, Dennis Andersson, Elisabeth Falk & Jonathan Forsberg (2018) [Förhandlingsvalet 2018. Analyser av valresultatet i 2018 års riksdagsval](#). Valforskningsprogrammets rapportserie 2018:8. Göteborgs universitet: Valforskningsprogrammet.

Oscarsson, Henrik & Jesper Strömbäck (2019). [Political Communication in the 2018 Swedish Election Campaign](#). [Journal of Swedish Political Science](#). 2019:3.

Oscarsson, Henrik (2019) [Partierna: Det nya landskapet](#). I Jenny Björkman & Patrik Hadenius (red.), Det nya Sverige: RJ:s årsbox 2019 (ISBN 978-91-7061-294-7), Göteborg & Stockholm: Makadam förlag, 2019. (Namn på skriftserie: Riksbankens Jubileumsfonds årsbok, 2019.)

Svenska Valforskningsprogrammet

Statsvetenskapliga institutionen

Göteborgs universitet

Box 711, SE 405 30 Göteborg

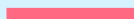

Kontakt henrik.oscarsson@pol.gu.se

Web: www.valforskning.pol.gu.se

Twitter: @valforskning

Facebook: Valforskningsprogrammet

Följ vår forskning på sociala medier

www.som.gu.se & @SOMinstitutet

www.demokratifonden.se & @demokratifonden

www.politologerna.se & @politologerna

www.henrikoscarsson.com & @HenrikOscarsson

